

Varianter och markeringar på de svenska souvenirarken SS1–SS34¹

2024-01-10

Sven Erik Mattsson, Hans Backlund och Bo Göransson

¹ Publicerad 2015-02-08 med titeln ”Förteckning på varianter av souvenirark med kn och cyls”

2015-03-10: Uppdaterat kn för SS1, SS12, SS16 och SS25

2015-05-10: SS29

2015-06-23: Uppdaterat kn för SS6, SS21, SS28, SS29

2015-09-06: SS30 med nytt format och uppdaterat kn för SS5, SS19, SS22

2015-10-03: Uppdaterat kn för SS2, SS6, SS15, SS30

2015-12-30: Uppdaterat kn för SS4, SS9, SS15, SS23, SS30

2016-01-30: Uppdaterat kn för SS4, SS9, SS14, SS19, SS23, SS27, SS30

2016-03-28: Lagt till SS31 och uppdaterat kn för SS16, SS19, SS20, SS24, SS30

2016-05-20: Lagt till SS32 och uppdaterat kn för SS2, SS3, SS7, SS14, SS19, SS20, SS22, SS23, SS24, SS25, SS31

2016-07-05: Uppdaterat kn för SS1, SS4, SS20, SS30, SS31

2016-10-25: Uppdaterat kn för SS3, SS5, SS20, SS21, SS29, SS31

2016-12-15: Uppdaterat kn för SS16, SS19, SS28, SS32

2017-02-04: Lagt till SS33

2017-04-09: Uppdaterat kn för SS16, SS24, SS33

2017-06-07: Lagt till SS34. Uppdaterat kn för SS12, SS22, SS33

2017-06-26: Uppdaterat kn för SS29, SS30, S33, SS34

2017-08-28: Uppdaterat kn för SS1, SS6, SS11, SS16, SS19, SS21, SS23, SS24, SS25, SS31, SS34

2017-11-08: Uppdaterat kn för SS1, SS8, SS10, SS11, SS19, SS25

2018-03-19: Uppdaterat kn för SS2, SS13, SS20, SS23, SS25

2018-06-16: Uppdaterat kn för SS8, SS10, SS14, SS16, SS20

2018-12-15: Uppdaterat kn för SS4, SS8, SS10, SS14, SS16, SS17, SS18, SS25

2019-06-20: Uppdaterat kn för SS5, SS19, SS20, SS21, SS23, SS28, SS31, SS32

2020-01-30: Uppdaterat kn för SS1, SS4, SS13, SS14, SS24, SS25

2020-05-25: Uppdaterat kn för SS1, SS4, SS9, **SS16**, SS18, SS21

2020-09-03: Uppdaterat kn för SS19, SS25

2021-01-07: Uppdaterat kn för SS5, SS6, SS8, SS9, SS21, SS23, SS32, SS34

2021-03-30: Uppdaterat kn för SS7, SS10, SS12, SS19, SS20, SS22

2021-07-12: Ny indelning av SS20, uppdaterat kn för SS10, SS16, SS33

2022-05-30: Nytt tusental för SS14

2023-07-17: Större revision: Bytt titel. Omstrukturerat tabellerma. Reviderat texteten för SS30.

Uppdaterat kn för SS1, SS4, SS11, SS12, SS15, SS16, SS17 och SS22

2024-01-10: Uppdaterat kn för SS3, SS10, SS14, SS18, SS19, SS21, SS22, SS23 och SS24

Sammanfattning

Artikeln redogör för förekomster av cyls och kn på souvenirark. I denna sammanfattning redogörs översiktligt i tabellform vilka varianter och kombinationer som finns, eftersom denna information efterfrågas av samlare av souvenirark. I artikeln ges mer detaljerad information om förekomst av kn, såsom observerade tusental, lägsta och högsta kn för varje souvenirark. Placering av cyls och kn beskrivs också, då mörk bakgrund kan göra att de är svåra observera.

SS1–SS7 — Souvenirark med 5-siffriga kn

SS	Namn	N	c 1	c 2	kn		
						c 1	c 2
1	Elvis Presley	x	x ¹	x	x	x	
2	Det svenska frimärket 100 år	x	x	x		x	x
3	Greta Garbo	x				x	x
4	Älskade mopeder	x				x	x
5	W.A. Mozart	x	x				x
6	TV-favoriter	x	x				x
7	Svensk sjöräddning	x	x	x		x	x

¹ SS1 Elvis Presley är inte känt med enkelt c 1, men då det finns ark med enkelt kn borde ark med enkelt c 1 ha framställts.

SS8–SS29 — Souvenirark med 6-siffriga kn utan gråkilar

SS	Namn	N	c 1	c 2	kn (0)		kn (5)			
					c 1	c 2	c 1	c 2		
8	Mode	x	x	x		x	x			
9	Samisk kultur	x	x	x		x	x			
10	Insekter - Nyckelpiga	x	x	x	x	x	x			
11	Segelfartyg	x	x	x		x	x			
12	Tecknade serier	x	x	x		x	x			
13	Mustang	x	x				x			
14	Turning torso	x	x	x		x	x	x		
15	Resa i rymden	x	x	x		x	x	x		
16	Läckö slott	x	x	x	x	x	x			
17	Håkan Nesser	x	x	x		x	x	x		
18	Snökristaller	x	x	x	x	x	x			
19	Mackmyra bruk	x	x	x	x	x	x	x		
20a	Trav	x	x	x	x			x		
20b	Trav	x				x	x	x		
21	Mönstrat	x	x	x	x	x	x	x		
22	Lill-Babs	x	x	x	x	x	x	x		
23	Stadion 100 år	x	x	x		x	x	x		
24	Korsstygnsmåleri	x				x	x	x		
25	Hockey	x			x				x	x
26	Lammungar	x	x	x	x	x	x			
27	Vasaloppet	x	x	x	x	x	x	x		
28	Skara stift 1000 år	x	x	x		x	x			
29	Vikingafynd - Gotland	x	x	x		x	x	x		

Souvenirark stämplade med PROVEX

SS	Namn	N	c 1	c 2	kn	
					c 1	c 2
1	Elvis Presley	x		x	x	
2	Det svenska frimärket 100 år	x	x			x
4	Älskade mopeder	x			x	x
6	TV-favoriter	x	x			x
8	Mode	x		x	x	

SS30–SS34 — Souvenirark med 6-siffriga kn och gråkilar

SS	Namn	N	c 1	kn(0)	kn(5) c 1	par gråkil, gk, till höger				par gråkil, gk, till vänster					
						gk		gk		gk		gk		gk	
						ner	upp	ner	upp	ner	upp	ner	upp	ner	upp
						kn(0)				c 2	kn(5)		kn(5)	c 2	
30	Bergman	x	x	x	x			x		x		x		x	

SS	Namn	N	c 2	kn (0)	kn (5) c 2	delad gråkil nertill			delad gråkil upptill			
						höger	vänster		höger	vänster		
							kn (0)				kn (5)	
									c 1	c 3	c 1	c 3
31	Tullbron	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

SS	Namn	delad gråkil upptill				delad gråkil nertill																		
		höger	vänster			höger	vänster																	
			kn (0)				c 1	c 2	kn (5)															
32	Skeppsbron	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	-	-											
33	Stringhylla	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x											
34	PA Fogelström 100 år	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	-	-											

Alla SS32–SS34 har del av gråkil, så det finns inga neutrala exemplar av dem.

Tabellen för SS31 och tabellen för SS32–SS34 omfattar singelark, vilket gör dem mindre, enklare och mer lätt förståeliga. Det är enkelt för den som vill samla på äkta par med gråkil är att se vilka par det finns, då arken med en delad gråkil till höger saknar andra markeringar.

Inledning

Artikeln redogör för förekomster av cyls och kn på souvenirark. Först ges lite teknisk information om format, souvenirarkens placering på tryckcylindern och betydelsen av publicerade upplagestorlekar. Sedan behandlas souvenirarken i tur och ordning med information om upplagestorlek, format, tryckcylinder, placering av cyls och kn. Tyvärr saknar vi speciellt för de tidiga souvenirarken information om hur många band som cylindern hade, men vi hoppas kunna ta reda på det. Sedan ges i tabellform information om förekommande varianter. Denna information finns också sammanställd i tabeller i sammanfattningen ovan. Sedan finns det också en tabell som anger vilka tusental av kn som är kända, samt lägsta och högsta kn. Denna information kan ge en fingervisning om förekomsten och svårighetsgraden av olika varianter.

Format

De förekommande formaten för souvenirark listas i tabellen nedan. Som framgår av tabellen är det stora liggande formatet vanligast och för SS15-SS29 det enda förekommande formatet. Från SS30 har souvenirarken ett nytt, något mindre format.

		bredd×höjd	SS
litet	stående	107×125	9
litet	liggande	125×107	3, 5, 7
stort A	stående	150×187	8, 11, 14
stort A	liggande	187×150	1, 2, 4, 6, 10, 12, 13, 15–29
stort B	stående	125×159	31
stort B	liggande	159×125	30
stort C	stående	130×159	32, 33

Tryckcylindern

På tryckcylindern finns det ett eller flera band av ark. Ett band måste innehålla ett helt antal souvenirark. Detta begränsar vilka format souvenirarken kan ha. Olika souvenirark har orienterats olika. Kontrollnumrens position på souvenirarken avslöjar hur arken varit orienterade på tryckcylindern. Kontrollnummer sitter alltid längs tryckbanans riktning. På den sida, bredd eller höjd, där kontrollnummer sitter måste ett helt antal av denna sidas längd summera upp till tryckcylinderns omkrets, det vill säga 750 mm.

I nedanstående tabell har markerat med fetstil den sida som ligger i tryckbanans riktning.

		bredd×höjd	ark/band	SS
litet	stående	107× 125	6	9
litet	liggande	125 ×107	6	3, 5, 7
stort A	stående	150× 187	4	8, 11, 14
stort A	liggande	187 ×150	4	1, 2, 4, 10, 13, 15–29
stort B	stående	125 ×159	6	31
stort B	liggande	159× 125	6	30

Tryckcylinder på M5

Tryckpressen M5 har kombinerat offset/ståltryck där cylindern för ståltryck har omkretsen på 780 mm, att jämföra med 750 mm för övriga tryckpressar. Offsetcylinderns omkrets är 520 mm.

		bredd×höjd	ark/band	SS
stort C	stående	130×159	4	32–34

Upplagor

Bortsett från SS1, SS2, SS4 och SS6 har posten uppgivit en upplagestorlek för antal tillverkade kompletta souvenirark till försäljning. Frimärkena i souvenirarken har firsidig tandning är tryckta på vanligt gummerat (ej självhäftande). Om det ordinarie frimärket har annan tandning eller är tryckt på självhäftande papper, så har det bortsett från SS3 Greta Garbo, ingått ett frimärke i abonnemang och årsatts. På direkt fråga, så har Posten svarat att dessa frimärken inte är inkluderade i den officiellt uppgivna upplagan av souvenirark. I de fall det finns souvenirark stämplade med PROVEX så har dessa upplagor uppgivits vara 6000 exemplar.

SS1 Elvis Presley

Formatet är stort liggande, **187**×150. Det är 4 ark/band. Cyls 1 och 2 ligger på rygg i nedre höger hörn. Kn står i nedre kanten till höger och har satts en gång per varv. Det är vanligast i kombination med c 1. Det finns också mer ovanligt enkla kn. Detta gör att SS 1 borde finnas med enkelt c 1, men tyvärr har vi ingen observation eller rapport om ett sådant ark.

					PROVEX		
N	c 1	c 2	kn		N	c 2	c 1
				c 1			
x	?	x	x	x	x	x	x

kn		kända tusental	PROVEX
65590–93571	med c 1	65–75, 77–83, 85–87, 90–93	67, 74, 82
98875–05119	enkla	98–01, 04–05	

SS2 Det svenska frimärket 100 år

Formatet är stort liggande, **187**×150. Det är 4 ark/band. Cyls 1 och 2 ligger på rygg i nedre höger hörn. Kn står i nedre kanten till höger och har satts en gång per varv.

					PROVEX		
N	c 1	c 2	kn		N	c 1	c 2
			c 1	c 2			
x	x	x	x	x	x	x	x

kn		kända tusental	PROVEX
23186–25267	med c 1	23–25	
26555–29318	med c 2	26–27	29
72540–75310	med c 2	72–75	

SS3 Greta Garbo

Upplaga 30 000. Formatet är litet liggande, **125**×107. Det är 6 ark/band. Cyls 1 och 2 står i nedre höger hörn. Kn står centralt i nedre kanten och har satts två gånger per varv.

N	kn	
	c 1	c 2
x	x	x

kn		kända tusental
29054–37250	jämna kn med c 1, udda kn med c 2	29–37

SS4 Älskade moped

Formatet är stort liggande, **187**×**150**. Det är 4 ark/band. Cyls 1 och 2 ligger på rygg i nedre höger hörn. Kn står i nedre kanten till höger, 3 cm framför cyls, och har satts två gånger per varv.

			PROVEX		
N	kn		N	kn	
	c 1	c 2		c 1	c 2
x	x	x	x	x	x

kn		kända tusental	PROVEX
54541–59945	jämna kn med c 2, udda kn med c 1	54–59	
61007–70527	jämna kn med c 1, udda kn med c 2	61–69	69–70

SS5 W.A. Mozart

Upplaga 40 000. Formatet är litet liggande, **125**×**107**. Det är 6 ark/band. Cyls 1 och 2 ligger på rygg i nedre höger hörn. Kn står centralt i nedre kanten och har satts en gång per varv.

N	kn	
	c 1	c 2
x	x	x

kn		kända tusental
11187–18049	med c 2	11–18

SS6 TV-favoriter

Formatet är stort liggande, **187**×**150**. Det är 5 ark/band. Cyls 1 och 2 ligger på rygg i nedre höger hörn. Kn ligger i höger kanten ovanför cyls och har satts en gång per varv.

			PROVEX		
N	kn		N	kn	
	c 1	c 2		c 1	c 2
x	x	x	x	x	x

kn		kända tusental	PROVEX
21772–42359	med c 2	21–23, 29–41	41–42

SS7 Svensk sjöräddning

Upplaga 30 000. Formatet är litet liggande, **125**×**107**. Det är 6 ark/band. Cyls 1 och 2 ligger på rygg i nedre vänsterhörnet. Kn står i nedre kanten under fyren och har satts en gång per varv.

N	kn			
	c 1	c 2	c 1	c 2
x	x	x	x	x

kn		kända tusental
70636–70840	med c 2	70
73597–76133	med c 1	73–76

SS8 Mode

Formatet är stort stående, 150×187. Det är 4 ark/band. Cyls 1 och 2 står i nedre höger hörn. Kn ligger i höger kant ovanför cyls och har satts en gång per varv.

					PROVEX		
N	c 1	c 2	kn		N	c 2	kn
			c 1	c 2			c 1
x	x	x	x	x	x	x	x

kn		kända tusental	PROVEX
019374–021403	med c 2	019–021	
022026–025905	med c 1	022–024	025

SS9 Samisk kultur

Upplaga 30 000. Formatet är litet stående, 107×125. Det är 6 ark/band. Cyls 1 och 2 står i nedre vänsterhörnet. Kn ligger i vänster kant vid översta märket och har satts en gång per varv.

N	c 1	c 2	kn	
			c 1	c 2
x	x	x	x	x

kn		kända tusental
003773–005188	med c 2	003–005
005803–007571	med c 1	005–007

SS10 Insekter – Nyckelpiga

Upplaga 30 000. Formatet är stort liggande, 187×150. Det är 4 ark/band. Cyls 1 och 2 står i nedre vänsterhörnet. Kn står i nedre höger hörn och har satts en gång per varv.

N	c 1	c 2	kn		
				c 1	c 2
x	x	x	x	x	x

kn		kända tusental
034983–035070	enkla	034–035
035495–037523	med c 1	035–037
038251–039598	med c 2	038–039

SS11 Segelfartyg

Upplaga 30 000. Formatet är stort stående, 150×187. Det är 4 ark/band. Cyls 1 och 2 i nedre höger hörn, 1 cm upp. Kn ligger i höger kant strax ovanför cyls och har satts en gång per varv.

N	c 1	c 2	kn	
			c 1	c 2
x	x	x	x	x

kn		kända tusental
027818–030132	med c 2	027–030
035547–038010	med c 1	035–038

SS12 Tecknade serier

Upplaga 20 000. Formatet är stort liggande, 187×150. Det är 5 ark/band. Cyls 1 och 2 står i nedre hörn. Kn ligger i höger kant strax ovanför cyls och har satts en gång per varv.

N	c 1	c 2	kn	
			c 1	c 2
x	x	x	x	x

kn		kända tusental
059935–062341	med c 2	059–062
062786–066185	med c 1	062–066

SS13 Mustang

Upplaga 20 000. Formatet är stort stående, 150×187. Det är 4 ark/band. Cyls 1 och 2 i nedre höger hörn. Kn står i nedre kant strax före cyls och har satts en gång per varv.

N	c 1	kn
		c 2
x	x	x

kn		kända tusental
045018–049369	med c 2	045–049

SS14 Turning Torso

Upplaga 20 000. Formatet är stort stående, 150×187. Cylindern har 2 band med 4 ark vardera. Cyls 1 och 2 står i nedre vänsterhörnet på bandet med kn (0). Kn ligger i vänster kant, 4 cm upp, och har satts en gång per varv på båda banden.

På ark med c 1 eller c 2 kan det finnas delar av regm uppe och nere i den vita högerkanten, 3,5–3,8 mm från bildkanten. Oftast är den vita högermarginalen smalare så att eventuella regm är bortskurna. Att de endast har observerats på ark med cyls kan bero på att de har fått mer fokus. Rapportera observationer på ark utan cyls eller i vänstermarginalen.

N	c 1	c 2	kn (0)		kn (5)
			c 1	c 2	
x	x	x	x	x	x

kn (0)		kända tusental
031233–035446	med c 2	031–032, 034–035
036109–038610	med c 1	036–038

kn (5)		kända tusental
531283–538570	enkla	531–532, 534–538

SS15 Resa i rymden

Upplaga 20 000. Formatet är stort liggande, 187×150. Cylindern har 2 band med 4 ark vardera. Cyls 1 och 2 står i nedre höger hörn på bandet med kn (0). Kn ligger i höger kant, 2–3 cm upp och har satts en gång per varv på båda banden.

N	c 1	c 2	kn (0)		kn (5)
			c 1	c 2	
x	x	x	x	x	x

kn (0)		kända tusental
004321–004899	med c 1	004
012528–014899	med c 2	012–014

kn (5)		kända tusental
504325–504954	enkla	504
512563–514813	enkla	512–514

SS16 Läckö slott

Upplaga 20 000. Formatet är stort liggande, 187×150. Det är 4 ark/band. Cyls 1 och 2 står i nedre höger hörn. Kn står i nedre kant, 1–2 cm från höger kant, och har satts en gång per varv.

N	c 1	c 2	kn (0)		
				c 1	c 2
x	x	x	x	x	x

kn (0)		kända tusental
005903–006772	med c 1	005–006
008927–011050	enkla	008–011
014688–016342	med c 2	014–016
016508–020091	enkla	016, 019–020

SS17 Håkan Nesser

Upplaga 18 000. Formatet är stort liggande, **187**×150. Cylindern har 2 band med 4 ark vardera. Cyls 1 och 2 står i nedre vänsterhörnet på bandet med kn (0). Kn står i mitten nedre kant och har satts en gång per varv.

N	c 1	c 2	kn (0)		kn (5)
			c 1	c 2	
x	x	x	x	x	x

kn (0)		kända tusental
045039–047918	med c 2	045–047
048037–048614	med c 1	048

kn (5)		kända tusental
545190–548613	enkla	545–548

SS18 Snökristaller

Upplaga 15 000. Formatet är stort liggande, **187**×150. Cylindern har ett band med 4 ark. Cyls 1 och 2 står i nedre vänsterhörnet. Kn står vid nedre höger hörn och har satts en gång per varv.

N	c 1	c 2	kn (0)		
				c 1	c 2
x	x	x	x	x	x

kn (0)		kända tusental
034154–034999	med c 1	034
035723–041689	med c 2	035–041
047364–050570	enkla	047, 050

SS19 Mackmyra

Upplaga 15 000. Formatet är stort liggande, **187**×150. Cylindern har 2 band med 4 ark vardera. Cyls 1 och 2 står i nedre höger hörn på bandet med kn (0). Kn står i nedre kant, till höger i vattnet och har satts två gånger per varv på båda banden.

N	c 1	c 2	kn (0)			kn (5)
				c 1	c 2	
x	x	x	x	x	x	x

kn (0)		kända tusental
059948–067829	jämna kn med c 2, udda kn med c 1	059–060, 063, 065–067
071434–085332	enkla	071–072, 076–081, 083–085

kn (5)		kända tusental
560150–567586	enkla	560, 563–567
571474–585332	enkla	571–573, 576–581, 583–585

Tryckeriet hade enligt uppgift problem med färgerna och att få ett bra tryck av vattenytan, så att många ark blev kasserade.

SS20 Trav

Upplaga 14 000. Formatet är stort liggande, 187×150. Cylindern har två band med 4 ark vardera. Cyls 1 och 2 står i nedre höger hörn på bandet med kn (0). Kn står i nedre kant, 2 cm till höger om Trav och har satts två gånger per varv på båda banden.

Souvenirarket **SS20** indelas i

- hästen är brun i UV-ljus
- hästen är gul i UV-ljus

SS20a och SS20b kommer från två olika upplagor

- SS20a har enkla kn i intervallen 004–006 och 505–506-tusen
- SS20b har kn som alltid sitter i kombination med c 1 eller c 2 i intervallet 028–032-tusen och enkla kn i intervallet 528–532-tusen

SS	N	c 1	c 2	kn (0)		kn (5)	
				c 1	c 2		
20a	x	x	x	x	-	-	x
20b	x	-	-	-	x	x	x

Som framgår av ovanstående tabell så medför indelningen endast två nya varianter då endast neutral, N, och kn (5) finns i de båda varianterna SS20a och SS20b.

SS	kn (0)		kända tusental
20a	005019–006004	enkla	005–006
20b	028722–032554	jämna kn med c 1 udda kn med c 2	028–032

SS	kn (5)		kända tusental
20a	504991–506087	enkla	504–506
20b	528743–532507	enkla	528–532

SS21 Mönstrat

Upplaga 14 000. Formatet är stort liggande, 187×150. Cylindern har två band med 4 ark vardera. Cyls 1 och 2 står i nedre vänsterhörnet på bandet med kn (0). Kn står i nedre vänsterhörnet, 1–2 cm från vänsterkanten och har satts två gånger per varv på båda banden.

På bandet med cyls och kn (0) finns röda prickar i nedre marginalen:

- På inlagan med c 1 finns in röd punkt 113 mm från vänsterkant och 1,7 mm under bildytan.
- På en av de två neutrala inlagorna detta band finns in röd punkt 94 mm från vänsterkanten och 0,4 mm under bildytan. Jämna enkla kn (0) sitter på denna inlaga.
- På den andra de två neutrala inlagorna detta band finns in röd punkt 32 mm från vänsterkanten och 2.6 mm under bildytan. Udda enkla kn (0) sitter på denna inlaga.
- På inlagan med c 2 finns ingen röd punkt i nedre marginalen.

N	c 1	c 2	kn (0)		kn (5)
			c 1	c 2	
x	x	x	x	x	x

kn (0)		kända tusental
022765–026262	jämna kn med c 2, udda kn med c 1	022–024, 026
027256–030550	enkla	027–030

kn (5)		kända tusental
522769–525472	enkla	522–525
527561–530454	enkla	527–530

SS22 Lill-Babs

Upplaga 15 000. Formatet är stort liggande, **187**×150. Cylindern har två band med 4 ark vardera. Cyls 1 och 2 står i nedre vänsterhörnet på bandet med kn (0). Kn står i nedre vänsterhörnet, 2–3 cm från vänsterkant och har satts två gånger per varv på båda banden.

N	c 1	c 2	kn (0)		kn (5)
			c 1	c 2	
x	x	x	x	x	x

kn (0)		kända tusental
056025–058620	enkla	056–058
061002–064730	jämna kn med c 2, udda kn med c 1	061, 064

kn (5)		kända tusental
535629–544543	enkla	535–538, 540–541, 543–544

Förekomsten av kn (0) och kn (5) är ungefär lika stor, men det är helt olika tusental. En förklaring kan vara att räkneverken inte varit synkroniserade vid trycktilfället.

SS23 Stadion

Upplaga 14 000. Formatet är stort liggande, **187**×150. Cylindern har två band med 4 ark vardera. Cyls 1 och 2 står i nedre höger hörn på bandet med kn (0). Kn står i nedre höger hörn, 1–2 cm från höger kant och har satts en gång per varv på båda banden.

N	c 1	c 2	kn (0)		kn (5)
			c 1	c 2	
x	x	x	x	x	x

kn (0)		kända tusental
005858–007354	med c 2	005–007
012457–014074	med c 1	012–014

kn (5)		kända tusental
508962–510846	enkla	508–510
512522–514343		512–514

Det faktum att det finns kn på 005–007-tusen, men ej på 505–507-tusen, men det finns på 508–510-tusen och inte på 008–010-tusen kan förklaras av att de två räkneverken inte varit synkroniserade. Se SS 22.

SS24 Korsstygnmåleri

Upplaga 11 000. Formatet är stort liggande, **187**×150. Cylindern har två band med 4 ark vardera. Cyls 1 och 2 står i nedre höger hörn på bandet med kn (0). Kn står i nedre höger hörn, 1 cm från höger kant och har satts två gånger per varv på banden.

N	kn (0)		kn (5)
	c 1	c 2	
x	x	x	x

kn (0)		kända tusental
007040–016218	jämna kn med c 2, udda kn med c 1	007–016

kn (5)		kända tusental
507178–515500	enkla	507, 509–515

SS25 Ishockey

Upplaga 15 000. Formatet är stort liggande, **187**×150. Cylindern har två band med 4 ark vardera. Cyls 1 och 2 står i nedre vänsterhörnet på bandet med kn (5). Kn står i nedre vänsterhörnet, 1–2 cm från vänsterkanten och har satts två gånger per varv på båda banden.

N	kn (0)	kn (5)	
		c 1	c 2
x	x	x	x

kn (0)		kända tusental
002037–007510	enkla	002–007
012973–014643	enkla	012–014

kn (5)		kända tusental
502033–508576	jämna kn med c 1, udda kn med c 2	502–508
512967–514605	jämna kn med c 1, udda kn med c 2	512, 514

SS26 Lammungar

Upplaga 15 000. Formatet är stort liggande, **187**×150. Cylindern har två band med 4 ark vardera. Cyls 1 och 2 står i nedre högerhörnet på bandet med kn (0). Kn står i nedre höger hörn, 1–2 cm från högerkanten och har satts en gång per varv på bandet med cyls.

N	c 1	c 2	kn (0)		
				c 1	c 2
x	x	x	x	x	x

		kända tusental
003782–003931	enkla	003
004159–004710	med c 1	004
008633–012911	med c 2	008–012

SS27 Vasaloppet

Upplaga 12 000. Formatet är stort liggande, **187**×150. Cylindern har två band med 4 ark vardera. Cyls 1 och 2 står i nedre vänsterhörnet på bandet med kn (0). Kn står i nedre vänsterhörnet, 1–2 cm från vänsterkanten och har satts två gånger per varv på båda banden.

N	c 1	c 2	kn (0)			kn (5)
				c 1	c 2	
x	x	x	x	x	x	x

kn (0)		kända tusental
000252–000627	jämna kn med c 2, udda kn med c 1	000
000782–001399	enkla	000–001

kn (5)		kända tusental
500196–500614	enkla	500
500859–501433	enkla	500–501

SS28 Skara stift 800 år

Upplaga 13 500. Formatet är stort liggande, 187×150. Cylindern har två band med 4 ark vardera. Cyls 1 och 2 står i nedre vänsterhörnet. Kn står i nedre vänsterhörnet, 1–2 cm från vänsterkanten och har satts en gång per varv på bandet med cyls.

N	c 1	c 2	kn (0)	
			c 1	c 2
x	x	x	x	x

kn (0)		kända tusental
006963–008084	med c 2	006–008
008486–009806	med c 1	008–009

SS29 Vikingafynd - Gotland

Upplaga 10 000. Formatet är stort liggande, 187×150. Cylindern har två band med 4 ark vardera. Cyls 1 och 2 står i nedre höger hörn. Kn står i nedre vänsterhörnet. Vid genomgång av en orörd förpackning har vi konstaterat att kn har satts på vart 10:e ark i båda banden. Det stämmer bra med vad som övrigt har observerats. Om man sätter ett kn på vart 10:e ark i bandet med cyls så kommer antingen alla kn vara enkla eller så alla i kombination med cyls (varannan i kombination med c 1 och varannan med c 2). Endast det senare fallet har observerats.

N	c 1	c 2	kn (0)		kn (5)
			c 1	c 2	
x	x	x	x	x	x

kn (0)		kända tusental
002808–003895	jämna kn med c 1, udda kn med c 2	002–003

kn (5)		kända tusental
502788–503888	enkla	502–503

SS30 Ingrid Bergman 100 år

Upplaga 10 000. Formatet är ett nytt liggande, 159×125. Cylindern har två band med 6 ark vardera. Cyls 1 och 2 står i vänsterkant i jämnhöjd med undre kanten på frimärksblocket på bandet med kn (5). Kn står i vänster kant nedanför frimärksblocket under platsen där cyls kan finnas. Det finns också delade gråkilar på SS 30. Gråkillarna sitter mellan arken. På bandet med kn (0) sitter de 35 mm från högerkant och på bandet med kn (5) och cyls sitter de 35 mm från vänsterkant.

		övre band	undre band
1	kn	c 1	
2			
3	kn		
4		θ	θ
5	kn	c 2	
6		θ	θ

Figuren visar en schematisk bild av bandet med souvenirark såsom det kommer ut från tryckpressen. På varje band finns det två stycken gråkilar, θ . Orienteringen är gjord så att souvenirarken ses rättvända. Till vänster om de två finns först en numrering av souvenirarken och för den andra kolumnen visar vilka souvenirark kn kan sitta och hur de är orienterade. Den lägsta siffran i kn skrevs ut först ut. Det visar att riktningen på banden vid tryckning var uppåt. Numreringen blir därför nedåt.

Det är viktigt att ha rätt riktning för att kunna räkna ut hur kn vandrar över de olika arken.

Vid genomgång av en orörd förpackning med ark från undre bandet med kn (0) har vi konstaterat att kn har satts på vart 10:e ark i båda banden. Om man sätter ett kn på vart 10:e ark så kommer kn på ark med antingen udda eller jämna nummer. Endast fallet där alla kn hamnar på ark med udda nummer har observerats, såsom indikerats i figuren. Jag lyckades få tag i en förpackning med ark från övre bandet, men innehållet var inte en orörd sekvens utan ett ihop plock. Det finns ark med kn 000- och 005–006-tusen men endast 500-tusen, men inga 5005–5006-tusen. På ark med kn 500-tusen finns det ark där Ingrid Bergman på det nedre vänstra märket har en svart prick på näsan. Det kan förklara varför finns ark med kn 505–506-tusen. Skadan på näsan har upptäckts så att arken från övre bandet kasserats. Observera att ett tusental kn från båda banden tillsammans motsvarar 20 000 ark att jämföra med upplagan 10 000 ark och ett singelfrimärke till varje abonnemang och årssats.

Kn vandrar i en sekvens med längden tre på arken i ordningen 1,5,3. Vid räkning av rest skall man dividera den kn utan den första siffran med 3. För kn 000-tusen har arken med nummer 1 (utan del av gråkil) med kn utan rest 0 och det har också arken med c 1 för kn 500-tusen med c 1. Arken med fläcken på näsan har rest 1, vilket indikerar att arket med fläcken på näsan har nummer 5. De kn som sitter i par med c 2 har då rest två.

Följande kn 500742, 500746 och 500748 har rapporterats vara i äkta par med c 2, vilket är en omöjlighet. I ett äkta par med c 2 skall kn ha rest 2, och det har endast kn 500746, så det kan vara i äkta par med kn. Det kan kanske vara så att någon fått förpackningar som varit i hopblandningar liksom min och då på bästa sätt försökt para ihop arken och kanske favoriserat par med c 2 då hen trott vartannat kn satt på ark med c 1 och vartannat var i par med c 2. Det är svårt att avgöra äkta par med gråkil genom att se delarna passar ihop.

N	c 1	kn (0)	kn (5) c 1	gråkil till höger				gråkil till vänster					
				par		par		par		par		par	
				ner	uppe	ner	uppe	ner	uppe	ner	uppe	ner	uppe
						kn (0)				kn (5)		kn (5)	c 2
x	x	x	x	x		x		x		x		x	

kn	markeringar	kända tusen tal
000405–000752	var tredje kn är enkelt och övriga har delad gråkil nertill vänster	000
500397–500748	var tredje kn är med c 1, övriga har delad gråkil upptill vänster	504–505
005741–006742	var tredje kn är enkelt och övriga har delad gråkil nertill vänster	005–006

SS31 Tullbron

Upplaga 10 000. Formatet är det nya som infördes för SS 30, fast denna gång i stående version, **125**×159 när man ser frimärkena rättvända. Cylindern har två band med 6 ark vardera. Ena bandet har Cyls 1, 2 och 3. De kan vara svåra att se. De ligger på rygg upptill vänster, 26 mm till vänster och 3 mm ned från bildkant. Det finns 2 delade gråkilar per band. På bandet utan cyls sitter de nedtill, 30 mm upp från bildkanten. På bandet med cyls sitter de upptill, 30 mm ned från bildkanten. Figuren nedan illustrerar hur cyls och delade gråkilar (markerade med Φ) sitter på de olika arken.

6	5	4	3	2	1
	c 3		c 2		c 1
	Φ				Φ

På det andra bandet finns motsvarande gråkilar men inga cyls.

Kn finns på båda banden. De kan också vara svåra att se. De sitter på samma höjd som cyls, cirka 7 mm från vänsterbildkanten. Kn har satts på vart 10:e ark i båda banden. Om man sätter ett kn på vart 10:e ark i bandet med cyls så kommer antingen inga kn vara i kombination med cyls eller så är alla i kombination med cyls och då i baklänges ordning. Endast det senare fallet har observerats.

N	c 2	kn (0)	kn (5) c 2	delad gråkil nertill		delad gråkil upptill				
				höger	vänster	höger	vänster			
							kn (0)	c 1	c 3	kn (5)
				c 1	c 3	c 1				c 3
x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Tabellen ovan omfattar bara singelark, vilket gör den mindre, enklare och mer lättförståelig. Den visar att arken med en delad gråkil till höger, vare sig den sitter upptill eller nedtill, aldrig finns i kombination med varken cyls eller kn. Det är enkelt att se att det finns två olika par med gråkil upptill och fyra olika par med gråkil nertill.

kn	markeringar	kända tusen tal
004367–005004	var tredje kn är enkelt och övriga har delad gråkil nertill vänster	004–005
504309–505047	c 1, c 2 eller c 3, där c 1 och c 3 har delad gråkil upptill vänster	504–505

SS32 Skeppsbron

Upplaga 10 000. SS 32 är tryckt i offset i tryckpressen M5, Formatet är **130**×159 när man ser frimärkena rättvända. Det är nästan det samma som för SS 31, som har formatet, **125**×159. Skillnaden beror att de är tryckta i olika tryckpressar som har lite olika omkretsar. Tryckpressen M5 har kombinerat offset/ståltryck där cylindern för ståltryck har omkretsen på 780 mm, att jämföra med 750 mm för övriga tryckpressar. Offsetcylinderns omkrets är 520 mm. SS 32 har inget ståltryck utan är rent offsettryck. Cylindern har två band med 4 ark vardera. Ena bandet har c 1 och c 2. De är lätta att se; de ligger på mage nedtill på det tegelfärgade huset mellan de nedre fönstren längst till höger. Det finns 2 delade gråkil per band. På bandet utan cyls sitter de upptill, i höjd med skarven mellan de två översta frimärkena. På bandet med cyls sitter de nedtill, i jämnhöjd med mitten av det nedersta frimärket. 30 mm ned från bildkant. Figuren nedan illustrerar hur cyls och delade gråkil (markerade med Φ) sitter på de olika arken.

4	3	2	1
	Φ		Φ
	c 2		c 1

På det andra bandet finns motsvarande gråkil men inga cyls. Notera att det inte finns några ”neutrala” SS32, då alla har en del av gråkil.

Kn finns på båda banden. De står i nedre höger hörn. Kn har satts på vart 10:e ark i båda banden. Om man sätter ett kn på vart 10:e ark i bandet med cyls så kommer antingen inga kn vara i kombination med cyls eller så är alla i kombination med cyls. Endast det senare fallet har observerats.

delad gråkil upptill			delad gråkil nertill				
höger	vänster		höger	vänster			
		kn (0)				kn (5)	
			c 1	c 2	c 1	c 2	
x	x	x	x	x	x	x	x

Tabellen ovan omfattar bara singelark, vilket gör den mindre, enklare och mer lättförståelig. Den visar att arken med en delad gråkil till höger, vare sig den sitter upptill eller nedtill, aldrig finns i kombination med varken cyls eller kn. Det är enkelt att se att det finns två olika par med gråkil upptill och fyra olika par med gråkil nertill.

kn	markeringar	kända tusen tal
010981–011911	delad gråkil upptill vänster	010–011
510979–511953	jämna kn med c1, udda kn med c 2, delad gråkil nertill vänster	510–511

SS33 Stringhylla

Upplaga 10 000. SS 33 är tryckt i offset i tryckpressen M5, Formatet är 130×159 när man ser frimärkena rättvända. Det är det samma som för SS 32. Tryckpressen M5 har kombinerat offset/ståltryck där cylindern för ståltryck har omkretsen på 780 mm, att jämföra med 750 mm för övriga tryckpressar. Offsetcylinderns omkrets är 520 mm. SS 33 har inget ståltryck utan är rent offsettryck. Cylindern har två band med 4 ark vardera. Ena bandet har c 1 och c 2. De är lätta att se; de står på nedre bildkanten under ”h” i ”Stringhylla”. Det finns 2 delade gråkil per band. På bandet utan cyls sitter de upptill, i höjd med skarven mellan de två översta frimärkena. På bandet med cyls sitter de nedtill, under frimärkena. Figuren nedan illustrerar hur cyls och delade gråkil (markerade med Φ) sitter på de olika arken.

4	3	2	1
	Φ		Φ
	c 2		c 1

På det andra bandet finns motsvarande gråkil men inga cyls. Notera att det inte finns några ”neutrala” SS33, då alla har en del av gråkil.

Kn finns på båda banden. De står i nedre höger hörn. Kn har satts på vart 10:e ark i båda banden. Om man sätter ett kn på vart 10:e ark i bandet med cyls så kommer antingen inga kn vara i kombination med cyls eller så är alla i kombination med cyls. Endast det senare fallet har observerats. Kn finns med FM, när kn slutar på 0 eller 5.

delad gråkil upptill				delad gråkil nertill								
höger		vänster		höger		vänster						
		kn (0)				kn (5)						
			FM		c 1	c 2	c 1	c 2	c 1	c 2	FM	FM
x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Tabellen ovan omfattar bara singelark, vilket gör den mindre, enklare och mer lättförståelig. Den visar att arken med en delad gråkil till höger, vare sig den sitter upptill eller nedtill, aldrig finns i kombination med varken cyls eller kn. Det är enkelt att se att det finns tre olika par med gråkil upptill och sex olika par med gråkil nertill.

kn	markeringar	kända tusen tal
000767–001245	delad gråkil upptill vänster, FM när kn slutar på 0 eller 5	000–001
500773–501269	jämna kn med c1, udda kn med c 2, delad gråkil nertill vänster, FM när kn slutar på 0 eller 5	500–501
578506	jämna kn med c2 delad gråkil nertill vänster	578

SS34 Per Anders Fogelström 100 år

Upplaga 10 000. SS 34 är tryckt i offset i tryckpressen M5, Formatet är 130×159 när man ser frimärkena rättvända. Det är det samma som för SS 32. Tryckpressen M5 har kombinerat offset/ståltryck där cylindern för ståltryck har omkretsen på 780 mm, att jämföra med 750 mm för övriga tryckpressar. Offsetcylinderns omkrets är 520 mm. SS 34 har inget ståltryck utan är rent offsettryck. Cylindern har två band med 4 ark vardera. Ena bandet har c 1 och c 2. De ligger på mage i nedre bildkanten under "Å" i "ÅR". Det finns 2 delade gråkilar per band. På bandet utan cyls sitter de upptill, i höjd med skarven mellan de två översta frimärkena. På bandet med cyls sitter i jämnhöjd med nedersta frimärket. Figuren nedan illustrerar hur cyls och delade gråkilar (markerade med Φ) sitter på de olika inlagorna.

4	3	2	1
	Φ		Φ
	c 2		c 1

På det andra bandet finns motsvarande gråkilar men inga cyls. Notera att det inte finns några "neutrala" SS34, då alla har en del av gråkil.

Kn finns på båda banden. De står i nedre höger hörn. Kn har satts på vart 10:e ark i båda banden. Om man sätter ett kn på vart 10:e ark i bandet med cyls så kommer antingen inga kn vara i kombination med cyls eller så är alla i kombination med cyls. Endast det senare fallet har observerats. Inga kn med FM har observerats.

delad gråkil upptill			delad gråkil nertill				
höger	vänster		höger	vänster			
		kn (0)				kn (5)	
				c 1	c 2	c 1	c 2
x	x	x	x	x	x	x	x

Tabellen ovan omfattar bara singelark, vilket gör den mindre, enklare och mer lättförståelig. Den visar att arken med en delad gråkil till höger, vare sig den sitter upptill eller nedtill, aldrig finns i kombination med varken cyls eller kn. Det är enkelt att se att det finns två olika par med gråkil upptill och fyra olika par med gråkil nertill.

kn	markeringar	kända tusental
002585–003383	delad gråkil upptill vänster	002–003
502685–503466	jämna kn med c1, udda kn med c 2, delad gråkil nertill vänster	502–503

Efterskrift

Författarna vill ge Robert Forsberg stort tack för hans rapporter av souvenirark.

Jag är mycket intresserad av kommentarer och rapporter av varianter som betecknats som okända. Rapportera till Sven Erik Mattsson, E-post svenerik.b.mattsson@gmail.com